

Vihreät De Gröna

Eduskuntavaaliohjelma 2007

Hyväksytty valtuuskunnan kokouksessa 17.9.2006

Vihreys on rohkeutta, vastuullisuutta ja oikeudenmukaisuutta

Vihreä politiikka on **rohkeaa**. Se tarjoaa ratkaisuja aikamme vaikeimpiin ongelmiin: ilmastonmuutokseen, ihmisten eriarvoistumiseen ja työelämän epävarmuuteen.

Vihreä politiikka on **vastuullista**. Se ulottuu yli vaalikausien ja valtiorajojen. On tehtävä päätöksiä, joista voi ylpeänä kertoa lapsenlapsille.

Vihreä politiikka on **oikeudenmukaista**. Se yhdistää heikoimpien puolustamisen, ympäristön suojelemisen ja erilaisuuden kunnioittamisen.

Ajamme niiden etuja, jotka eivät saa omaa ääntään kuuluviin: tulevien sukupolvien, luonnon, maamme ja maailman köyhien. Luonnon ja ihmisen välinen tasapaino takaa myös turvallisen tulevaisuuden.

Laatua elämään palveluista, sivistyksestä ja kulttuurista

Jokainen ihminen on arvokas. Sivistynyt yhteiskunta kunnioittaa erilaisuutta ja pitää erityistä huolta heikoimmista. Jokaisella on oikeus toimeentuloon, joka takaa inhimillisen elämän. Hyvinvointivaltiomme reiluus näkyy arjessa hyvinä palveluina. Sivistys ja kulttuuri kuuluvat kaikille.

Kasvun hedelmät kuuluvat kaikille

Osalla väestöstä menee taloudellisesti paremmin kuin koskaan. Kaikki eivät kuitenkaan ole päässeet osallisiksi kasvun hedelmistä. Erityisen heikosti menee niillä, joiden toimeentulo riippuu sosiaaliturvasta.

Hallitus on käyttänyt valtaosan taloudellisesta liikkumavarasta hyvätuloisten veronkevennyksiin. Tulonsiirtoihin ei ole jäänyt varaa. Köyhien määrä on Suomessa kaksinkertaistunut kymmenen viime vuoden aikana. Noin puoleen miljoonaan köyhään kuuluu pitkäaikaistyöttömiä, eläkeläisiä ja opiskelijoita, mutta myös työssä käyviä.

Lapsilisää, elatustukea ja pienintä vanhempainrahaa korotettava

Suhteellisesti eniten on yleistynyt lapsiperheiden köyhyys. Tiukimmille ovat joutuneet monilapsiset

perheet ja yksinhuoltajat. Jo lapset ja nuoret jakautuvat hyvin toimeentuleviin ja köyhiin, ja lähes joka viides lapsi on vaarassa syrjäytyä. Suomeen on syntymässä lasten luokkayhteiskunta. Sen estämiseksi köyhien lapsiperheiden tukia on pikaisesti korotettava. Lisäksi erilaisia perheitä on kohdeltava tasavertaisesti; nais- ja miespareille on taattava oikeus adoptioon ja avioliittoon.

Eläkejärjestelmä oikeudenmukaisemmaksi

Suomalaiset ikääntyvät. Se nähdään yleensä kielteisenä asiana, mutta ikääntyminen on myös voimavara. Se edellyttää, että eläkeläisten perustoimeentulo on turvattu ja että palvelut tukevat heidän hyvinvointiaan ja terveyttään. Aikaisemmin lasten hoitaminen kotona ei kerryttänyt eläkettä ja naisten palkkataso on ollut miesten palkkoja alempi. Siksi naisten eläke on keskimäärin vain kaksi kolmasosaa miesten eläkkeestä. Pienimpiä eläkkeitä on korotettava ja naisten eläketurvaa on parannettava.

Korkeatasoiset palvelut turvattava

Veroja ei pidä alentaa palveluiden kustannuksella. Laadukkaat julkiset palvelut ovat kaikkien etu, mutta erityisesti niitä tarvitsevat heikoimmat. Yhteiskunnassamme haavoittuvimpia ovat palkkatyön ulkopuolelle jääneet: vanhuset, lapset, sairaat, mielenterveyspotilaat, vaikeavammaiset ja pitkäaikaistyöttömät. Toistuvien säästökuurien sijaan tulee kehittää näiden ihmisten elämää helpottavia palveluita. Vammaisen itsenäinen elämä tai mielenterveyskuntoutujan arki onnistuu usein vain kuntien tai valtion erityistuella. Mielenterveysongelmat lisääntyvät jatkuvasti ja ovat yleisiä myös lasten ja nuorten keskuudessa. Mielenterveyspalveluiden riittävä rahoitus onkin turvattava.

Palveluista huolehtiminen ei ole pelkästään oikeudenmukaista, vaan myös taloudellista. Ongelmia on halvempaa ehkäistä ennalta kuin korjata jälkeenpäin. Tulevaisuudessa meidän on tarjottava inhimillistä hoitoa yhä suuremmalle joukolle vanhuksia. Panostamalla ennalta ehkäisevään liikuntaan ja vanhusten kotona pärjäämiseen esimerkiksi kotihoidon turvin parannetaan ihmisten elämänlaatua. Samalla säästetään sosiaali- ja terveydenhuollon kuluja. Turvaamalla omaishoitajien tulot ja jaksaminen vähennetään kalliin laitoshoidon tarvetta. Laitoshoidossa oleville vanhuksille tulee turvata osaava ja koulutettu hoitohenkilökunta.

Yleisestä kansanterveyden kohentumisesta huolimatta eri väestöryhmien väliset terveyserot eivät ole kaventuneet. Vihreät haluavat tarttua toden teolla tähän haasteeseen. Ratkaisuisia keskeisiä lähtökohtia ovat köyhyyden ja syrjäytymisen ehkäisy, varhainen puuttuminen (mm. neuvolat ja kouluterveydenhoito) sekä sellainen ympäristö, jossa voi pitää yllä omaa fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista terveyttä.

Kaikkia palveluita ei voi hinnoitella

Päävastuu peruspalveluiden järjestämisestä on kunnilla – ja niin tulee olla vastedeskin. Valtio ei saa jättää kuntia tuuliajolle, vaan sen on turvattava riittävä rahoitus hyvinvointipalveluihin. Moni palvelu on luonteeltaan sellainen, että sitä ei voi tuotteistaa tai tilata ulkopuolelta. Esimerkiksi kirjaston palveluita ei voi tuotteistaa vain kirjojen lainaamiseksi; siellä myös luetaan lehtiä, kohdataan ihmisiä, käydään internetissä. Kaikkea ei voi hinnoitella.

Kaikissa kunnissa palveluita tilataan myös ulkopuolelta. Silloin pitää olla viisautta arvioida, mitä kannattaa ostaa ja miten – ja mistä. Esimerkiksi lastensuojelujärjestöillä on yliverstaista osaamista tuottaa palveluita omalla alallaan. Kuntien tulee kilpailuttaessa voida valita, hankkivatko ne palvelunsa voittoa tuottavilta vai yleishyödyllisiltä yhteisöiltä.

Iso osa kuntien vallasta on karannut valtuustoilta sekavalle joukolle kuntien välisiä yhteistyöelimiä. Parempi vaihtoehto on siirtää päätöksenteko esimerkiksi terveydenhoidosta maakunnille ja valita maakuntavaltuusto suorilla vaaleilla. Vallan ja vastuun on kuljettava käsi kädessä.

Kulttuuri on osa peruspalveluita

Vihreille elävä kulttuuri on sekä itseisarvo että väline hyvään elämään. Kulttuurin tulee olla osa arkea ja kuulua peruspalveluihin. Sitä kautta syntyy luova yhteiskunta. Elävästä kulttuuritarjonnasta on tullut yksi alueellisen menestyksen tekijöistä.

Maksutonta ja laadukasta koulutusta

Lapsen menestys elämässä ei saa riippua vanhempien varallisuudesta. Peruskoulutuksen on oltava laadukasta, ja monikulttuurisuuden tulee näkyä kouluissa. Koulujen viihtyvyyttä tulee parantaa pienentämällä luokkakokoja, lisäämällä taito- ja taideaineita sekä kehittämällä kerho-, aamu- ja iltapäivätoimintaa. Lasten on annettava olla myös lapsia eikä koulutusta saa alistaa tehokkuusajattelulle.

Opintorahaa on korotettava

Koulutus ja osaaminen ovat Suomen valtteja globaalissa kilpailussa. Opintorahaa on korotettava, jotta opiskelijat voivat keskittyä päätehtäväänsä, opiskeluun. Lukukausimaksut olisivat paitsi syrjiviä myös askel väärään suuntaan, jos haluamme houkuttaa Suomeen lisää ulkomaalaisia opiskelijoita. Tuottavuuden nimissä ei pidä vähentää opetuksen määrää ja heikentää koulutuksen laatua.

Akateeminen vapaus on arvo sinänsä, eikä sitä tule kaventaa. Putkitutkinnot eivät ole mielekkäistä sen paremmin opiskelijan kuin työnantajien kannalta. Vihreät haluavat säilyttää sivistysyliopistot: opiskelijoilla ja tutkijoilla tulee olla oikeus keskittyä itseään kiinnostavaan alaan ja aiheeseen, vaikka se vaikuttaisikin talouskasvun kannalta vähäpätöiseltä. Korkeakoulujen julkinen rahoitus on turvattava.

Vihreät haluavat

- poistaa miesten ja naisten väliset palkkaerot sekä helpottaa lapsiperheiden elämää nostamalla pienintä vanhempainpäivärahaa, lapsilisiä ja elatustukea
- taata nais- ja miespareille oikeuden adoptioon ja avioliittoon
- korottaa työmarkkinatukea ja vähentää siten tarvetta harkinnanvaraiseen toimeentulotukeen
- parantaa köyhimpien eläkeläisten perusturvaa korottamalla kansaneläkkeitä

- parantaa kotona hoivatyötä tehneen eläketurvaa siten, että eron sattuessa eläketurva jaetaan hoivatyön ajalta tasan puolisoiden kesken
- vähentää alkoholin aiheuttamia haittoja korottamalla väkevien alkoholijuomien verotusta
- edistää vaikeavammaisten oikeutta henkilökohtaiseen avustajaan
- varmistaa mielenterveyskuntoutujille mahdollisimman aikaisen pääsyn hoitoon
- taata omaishoitajille yhtäläiset mahdollisuudet työhönsä koko maassa siirtämällä tuen maksaminen kunnilta Kelalle
- turvata järjestöjen palvelutuotannon antamalla kunnille mahdollisuuden kilpailutettaessa suosia yleishyödyllisten yhteisöjen palveluja
- turvata kansalaisjärjestöjen ja niiden vapaaehtoistyön toimintaedellytykset
- poistaa pääsymaksut valtion museoista
- lisätä maahanmuuttajien kielikoulutusta
- turvata kirjastojen toiminnan lähipalveluna
- parantaa koulutuksen laatua lisäämällä peruskoulun ja toisen asteen koulutuksen rahoitusta
- korottaa opintorahaa
- turvata korkeakoulujen julkisen rahoituksen.

Talous valjastettava tukemaan hyvinvointia, työllisyyttä ja yhdenvertaisuutta

Vihreille talous on työkalu, jota tulee käyttää parantamaan elämänlaatua ja edistämään kestävää kehitystä. Vihreä kilpailukyky perustuu mm. palveluinnovaatioille, ympäristö- ja energiateknologialle sekä vireille pienyrityksille. Työnteon pitää olla aina kannattavaa ja työstä pitää saada oikeudenmukaista palkkaa. Sosiaaliturvan on oltava reilu myös pätkätyöläisille. Naisille ja miehille on taattava yhtäläinen oikeus osallistua työhön ja perhe-elämään.

Suomi ympäristö- ja energiateknologian kärkimaaksi

Suomen tulee aktiivisesti pyrkiä ympäristö- ja energiateknologian edelläkävijäksi. Meillä on kaikki edellytykset saada osamme alan kovaa vauhtia kasvavista maailmanmarkkinoista ja edistää samalla ekokeksintöjen leviämistä. Globaalissa maailmassa menestyminen edellyttää voimakasta sitoutumista koulutukseen ja tutkimukseen sekä rohkeutta suosia kestäviä innovaatioita kotimarkkinoilla.

Työtä ja hyvinvointia uusiutuvilla energialähteillä

Uusiutuvia energialähteitä tukemalla voidaan Suomeen synnyttää kymmeniä tuhansia työpaikkoja. Edistämällä pelto- ja metsäenergian käyttöönottoa luodaan maaseudulle kipeästi kaivattuja työpaikkoja ja elinvoimaa. Tukemalla kotimaista tuulivoimateollisuutta vahvistetaan mahdollisuuksia pärjätä tulevaisuuden markkinoilla.

Luovuus luo kasvua

Vapaa-ajan lisääntyminen, kaupungistuminen ja koulutustason nousu ovat tehneet kulttuurialoista tulevaisuuden kasvualoja. Luovuudesta on tehtävä Suomen talouskasvun keskeinen perusta. Globaalissa maailmassa menestyvät ne, jotka pystyvät synnyttämään avoimen ilmapiirin luovuudelle ja uusille ideoille.

Toimivassa taloudessa yritykset kantavat osansa yhteiskunnallisesta vastuusta. Tämä on tulevaisuudessa aito kilpailuetu. Vastuulliseen kilpailukykyyn kuuluu elinympäristöstä huolehtiminen.

Yrittäjyyden edellytyksiä parannettava

Pientä muutaman hengen yritystä tulee kohdella eri tavalla kuin suurta teollisuuslaitosta. Pienyrittäjille on luotava oma lainsäädäntö turhan byrokratian karsimiseksi. Yrittäjien työssä jaksamista on parannettava edistämällä heidän mahdollisuuksiaan palkata yritykseen ulkopuolinen työntekijä. Pienyrittäjien, erityisesti naisyrittäjien, edellytyksiä yhdistää työ- ja perhe-elämä tulee parantaa sosiaalilainsäädäntöä kehittämällä.

Vammaiset mukaan työelämään

Vammaisten ihmisten sulkeminen työelämän ulkopuolelle on paitsi taloudellisesti myös inhimillisesti järjetöntä. Ensimmäinen askel on vammaisten koulutustasonsa nostaminen. Työhaluiset vammaiset saadaan työelämään parantamalla työpaikkojen esteettömyyttä, lisäämällä tulkki- ja avustajapalveluita sekä kuntoutusta ja lisäämällä sosiaaliturvan ja työaikojen joustavuutta.

Harmaa talous kuriin

Harmaata taloutta vastaan on taisteltava sinnikkäästi. Harmaasta taloudesta kärsivät niin velvoitteistaan huolehtivat yrittäjät kuin epäreilusti kohdellut työntekijät. Suuri häviö on myös valtio, joka menettää verotuloja.

Monipuolista työllisyyspolitiikkaa

Parempaa työllisyyttä ei voi rakentaa ainoastaan vientisektorin tai korkean teknologisen osaamisen varaan. Työttömyyden nujertamiseksi ja hyvinvointivaltion säilyttämiseksi tarvitsemme myös työpaikkoja, jotka eivät vaadi huippuosaamista. Edistämällä palveluita luodaan työtä tavallisille ihmisille. Samalla tuetaan kotimaista työtä, jota ei voida siirtää muualle. Sama koskee lähiruokaa. Lähiruokan käytön edistäminen tukee paikallista työllisyyttä, vähentää kuljetuksia ja lisää ruoan turvallisuutta.

Kulutusta on suunnattava tavaroista palveluihin, jotta talouskasvun aiheuttamia ympäristöhaittoja voidaan vähentää. Työn verotusta voidaan keventää, jos samalla turvataan palveluiden rahoitus ympäristöveroja korottamalla. Vihreä verouudistus lyö kaksi karpästä yhdellä iskulla: se helpottaa työllistämistä ja vähentää ympäristökuormitusta. Veronkevennykset on ohjattava ensi sijassa

pienituloisille.

Perusturva kuntoon perustulolla

Sosiaaliturva kaipaa radikaalia uudistamista. Työn ja sosiaaliturvan yhdistäminen pitää tehdä mahdolliseksi. Lisäksi sosiaaliturva on rakennettava niin, että se on reilu myös niille, joilla ei ole pysyvää työsuhdetta. Perustulo tarjoaa kaikille perusturvan, joka on nykyistä tukiviidakkoa selkeämpi ja reilumpi ja helpottaa pätkätyöläisten talouden suunnittelua. Se myös poistaa sosiaalibyrokratiaan liittyvän nöyryytyksen ja kannustaa työntekoon.

Työnteon oltava aina kannattavaa

Perustulosta hyötyvät kaikki, sillä se tekee työnteon aina kannattavaksi ja poistaa kannustinloukkuja. Perustulo parantaa erityisesti yrittäjien, taiteilijoiden, kotivanhempien ja epätyypillisessä työsuhteessa olevien sosiaaliturvaa. Näin se tukisi osaltaan yritteliään ja luovan, kulttuuriin ja palveluihin panostavan talouden syntymistä sekä auttaisi ihmisiä tekemään valintoja elämäntilanteensa ehdoilla.

Työelämän tasa-arvoa parannettava

Työelämän tasa-arvoa on parannettava. Naisten palkat ovat samallakin alalla miesten palkkoja pienemmät ja naisten on vaikeampi päästä julkisen sektorin tai yritysten huippupaikoille. Kuntien ja valtion tulee näyttää esimerkkiä sukupuolten välisten palkkaerojen poistamisessa. Lasikatto on rikottava. Naisten pääsyä johtaviin asemiin on edistettävä esimerkiksi sukupuolikiintiöillä. Työelämän yhdenvertaisuuden on toteuduttava myös vammaisten ja maahanmuuttajien kohdalla.

Vanhemmuuden kustannukset tasan

Nuorten naisten syrjintä työmarkkinoilla on saatava loppumaan. Perheen perustamisesta syntyvät kustannukset on jaettava aidosti kaikkien työnantajien kesken. Samalla isiä on rohkaistava osallistumaan perhe-elämään nykyistä enemmän. Tasa-arvosta hyötyvät lopulta kaikki. Nuoret naiset pärjäävät paremmin työmarkkinoilla, miehet taas saavat enemmän sijaa vanhempina. Yhteiskunnan on joustettava, jotta vanhemmat voivat viettää aikaa lastensa kanssa.

Ei ole oikein, että työ on määräaikainen vaikka työn tarve on pysyvä. Perusteettomien pätkätyöiden teettämisestä on päästävä eroon. Valtion ja kuntien on vihdoin ryhdistädyttävä ja vakinaistettava suurin osa pätkätyöläisistään.

Enemmän aikaa

Ihmisillä on oltava riittävästi aikaa lepoon ja rentoutumiseen sekä itselle mielekkäiden asioiden tekemiseen. Vain levänneenä ihminen pystyy paitsi nauttimaan elämästään, myös olemaan luova ja tehokas. Työn on joustettava: yhä useamman on voitava tehdä esimerkiksi lyhyempää työviikkoa, jakaa työtä tai viettää vuorotteluvapaa. Raha on voitava vaihtaa vapaa-aikaan.

Vihreät haluavat

- vahvistaa suomalaisten yritysten kilpailukykyä tukemalla ympäristö- ja energiateknologian tutkimista ja kehittämistä
- edistää uusiutuvien energialähteiden kysyntää ottamalla käyttöön syöttötariffit eli hintatuetut ostovelvoitteet
- tukea omakotitalojen asukkaita siirtymään kestäviin energiaratkaisuihin kuten maalämpöön ja erilaisiin puulämmitysvaihtoehtoihin
- luoda maaseudulle työpaikkoja siirtämällä kesantopellot energiakasvien viljelyyn
- edistää pienyrittäjyyttä luomalla sille erillisen lainsäädännön
- luoda uusia työpaikkoja pienentämällä ensimmäisen ulkopuolisen työntekijän sosiaaliturvamaksua
- kehittää työssä käyville uusia sapattivapaan ja opintoloman muotoja
- parantaa pienyrittäjien mahdollisuuksia yhdistää työ ja perhe lainsäädäntöä tarkistamalla
- suosia lähi- ja luomuruokaa julkisissa hankinnoissa
- vähentää talouskasvun aiheuttamia haittoja siirtämällä verotuksen painopistettä työn verotuksesta ympäristöhaittojen verottamisen
- pienentää tuloeroja suuntaamalla veronkevennykset pienituloisille
- uudistaa sosiaaliturvan ja edistää työntekoa perustulolla
- vähentää sukupuolten välisiä palkkaeroja parantamalla luottamusmiesten mahdollisuuksia puuttua palkkasyrjintään
- lopettaa nuorten naisten syrjimisen työmarkkinoilla jakamalla vanhemmuudesta aiheutuvat kustannukset tasan kaikkien työnantajien kesken
- osoittaa nykyistä suuremman osan vanhemmuuteen liittyvistä vapaista isien käyttöön
- vähentää määräaikaisten työsuhteiden perusteetonta käyttöä antamalla esimerkiksi ammattiliitoille paremmat mahdollisuudet puuttua perusteettomien määräaikaisuuksien käyttöön.

Luonnon ääni kuuluviin - ihmisen hyvinvointi riippuu ympäristöstä

Ilmastonmuutos on pysäytettävä ja Itämeri pelastettava. Monimuotoista luontoa ei saa rosvota tulevilta sukupolvilta, ja eläimiä on kohdeltava eettisesti. Vanhat metsät, saasteeton ilma ja puhdas vesi ovat rikkauksia, joiden eteen pitää tehdä töitä.

Ilmastomuutos on pysäytettävä

Ilmastonmuutos on suurin uhka ihmiskunnan hyvinvoinnille. Päätäväisellä politiikalla maapallon lämpeneminen voidaan rajoittaa kahteen asteeseen. Siksi maailman ilmastopäästöt on puolitettava vuosisadan puoliväliin mennessä. Mukaan on saatava kaikki suurimmat saastuttajat. Vastuullisessa ilmastopolitiikassa aikahaitari ei ole vaalikausi vaan vuosisata.

Suomessa tavoitteeksi on asetettava päästöjen leikkaaminen viidesosaan vuoteen 2050 mennessä. Kotimaisen, uusiutuvan energian osuus energian kokonaiskulutuksesta on tuplattava 20 vuodessa. Se onnistuu kunnianhimoisella mutta realistisella ilmastopolitiikalla.

Päästökauppaa on kehitettävä

Päästökauppa on periaatteessa tehokas tapa vähentää päästöjä. Sen toteutuksessa on kuitenkin tehty pahoja virheitä. Energiayhtiöiden voitot ovat paisuneet mutta investointeja uusiutuvaan energiaan ei ole liiemmin näkynyt. Kilpailu sähkömarkkinoilla ei toimi riittävän hyvin, mikä nostaa sähkön hintaa. Päästöoikeudet on huutokaupattava ja energiayhtiöiden ansiottomat voitot pantava verolle. Tuottoja tulee ohjata uusiutuvien energianlähteiden käyttöönottoon.

Turvalliseen energiapolitiikkaan

Öljyn hinta nousee vääjäämättä ja kilpailu energiasta käy yhä kovemaksi. Meidän tulee vahvistaa energiaomavaraisuutta ja laatia suunnitelma öljyriippuvuudesta irtautumiseksi.

Suomessa energian kulutus jatkaa yhä kasvuaan, toisin kuin vaikka Ruotsissa ja Tanskassa. Energian käytön tehostaminen ja säästö on nostettava politiikan kärkeen. Tehokkuutta voidaan lisätä merkittävästi rakentamisen energianormeilla, tiedotuksella ja taloudellisilla kannustimilla.

Kun energiankäytön tehostamiseen ja uusiutuviin energiamuotoihin satsataan riittävästi, emme tarvitse lisädinvoimaa – sen paremmin kotimaahan kuin tuontina Venäjältä. Emme halua Suomeen uraanikaivoksia emmekä lisää ydinjätettä. Ihmisten pitää voida luottaa siihen, että heidän mielipiteillään on merkitystä ja kotiseutu on turvallinen asua myös tulevaisuudessa.

Liikkumisen pakkoa vähennettävä

Liikkumisen tarvetta tulee vähentää järkevällä yhdyskuntasuunnittelulla ja etätyön edistämisellä. Yksityisautoilulle tulee tarjota houkuttelevia vaihtoehtoja niin suurkaupungeissa kuin maaseudullakin. Vihreässä Suomessa yhä useampi voi valita, meneekö kauppaan jalan tai pyörällä, käyttääkö työmatkalla juna vai autoa. Ainakin pääkaupunkiseudulla pitää ottaa käyttöön ruuhkamaksut. Samalla autoilulle on tarjottava houkuttelevia vaihtoehtoja. Se tarkoittaa joukkoliikenteen kunnianhimoista kehittämistä: uusia ratoja, lisää bussivuoroja ja esteettömiä kulkuvälineitä.

Vihreä liikennepolitiikka vähentää riippuvuutta öljystä. Autoilun verotus on porrastettava tiukasti päästöjen mukaan. Näin ihmisiä kannustetaan valitsemaan vähäpäästöisiä autoja. Hyöty näkyy kuluttajan kukkarossa pienentyneenä polttoainelaskuna. Samalla biopolttoaineiden käyttöönottoa on vauhditettava.

Kohti ekotehokkaampaa yhteiskuntaa

Jätteiden hyödyntämisessä ensisijaista on jätteen synnyn vähentäminen, sitten kierrätys. Jätteen hyödyntäminen energiana on perusteltua, mikäli jäte muutoin päätyisi kaatopaikalle. Sekajätteen massapolttoa ei tule hyväksyä. Se ei istu suomalaisen energiajärjestelmään, koska se uhkaa tehokkaampaa sähkön ja lämmön yhteistuotantoa.

Uuden teknologian ja taloudellisen ohjauksen avulla yhteiskunnan ekotehokkuutta voidaan lisätä merkittävästi. Näin luodaan enemmän hyvinvointia vähemmillä päästöillä, jätteillä ja energian

kulutuksella. Arjen kiireiden keskellä vihreän vaihtoehdon valitseminen pitää tehdä ihmiselle helpoksi ja mukavaksi – ja halvaksi.

Lisärahaa luonnonsuojeluun

Suomen metsissä elää noin tuhat uhanalaista lajia. Etelä-Suomen metsät ja suot tarvitsevat oman suojeleohjelman, jolla voidaan turvata luonnon monimuotoisuus. Samalla on turvattava yksityismetsien vapaaehtoisuuden rahoitus. Metsätaloutta ja metsien virkistyskäyttöä on kehitettävä paremmin luonto huomioon ottavaksi. Suurpetokannan koko Suomessa on oltava kestävällä tasolla. Alueellisia keskittymiä on vältettävä. Suurpetojen aiheuttamat vahingot on korvattava täysimääräisesti.

Lajikirjon lisäksi on tärkeää huolehtia yksittäisten eläinten hyvinvoinnista. Kaikille eläimille tulee taata mahdollisuus käyttäytyä lajityypillisesti, myös tuotanto-oloissa. Kotieläintalouden luomutuotantoa on lisättävä ja tuettava taloudellisesti. Askelia luonnonmukaisempaan eläintuotantoon on otettava myös tavanomaisessa tuotannossa, jossa eläinten hyvinvointia uhkaa pyrkimys yhä pienempiin tuotantokustannuksiin.

Itämerelle kriisiapua

Itämeren hälyttävä tila vaatii ripeitä toimia. Suomen on vähennettävä erityisesti maatalouden, kalankasvatuksen ja liikenteen päästöjä. Yhdessä muiden Itämeren maiden kanssa on pienennettävä öljyonnettomuuden riskiä, tuettava jätevesien puhdistamista Venäjällä ja vähennettävä maatalouden päästöjä. Itämeressä on voitava uida ilman pelkoa myrkyllisistä levistä.

Vihreät haluavat

- irrottaa Suomen öljyriippuvuudesta vuoteen 2030 mennessä
- säättää energiansäästölain ja puolittaa uusien rakennusten energiantarpeen
- ohjata päästökaupan tuottoja uusiutuvien energianlähteiden kehittämiseen
- uudistaa vanhentuneen kaivoslain ja turvata ihmisten mahdollisuuden vaikuttaa lähiympäristöönsä
- kannustaa valitsemaan vähäpäästöisiä autoja porrastamalla autoilun verotuksen päästöjen mukaan ja poistamalla dieselveron
- ottaa käyttöön ruuhkamaksut pääkaupunkiseudulla
- parantaa julkista liikennettä lisäämällä merkittävästi joukkoliikenteen ja ratahankkeiden rahoitusta
- vähentää jätteiden syntymistä perustamalla materiategon palvelukeskuksen sekä verottamalla jätteenpolttoa ja yksityisiä kaatopaikkoja
- ohjata jätteiden energiakäyttöä siten, että se ei vaaranna sähkön ja lämmön yhteistuotantoa ja että se kannustaa vähentämään jätteitä
- laatia suojeleohjelman Etelä-Suomen metsille ja soille sekä turvata vapaaehtoiseen metsiensuojelun rahoituksen
- poistaa omavastuun suurpetovahingoilta
- korvata eläinten hyvinvoinnin kannalta ongelmallisimmat tuotantomuodot kuten nykytuotantoisen tehobroilerituotannon eettisesti kestävimmillä tuotantotavoilla
- vähentää Itämeren kuormitusta parantamalla maataloustuen ympäristöohjaavuutta.

Reilu globalisaatio - turvallisuus syntyy oikeudenmukaisuudesta

Ihmiskunta on vauraampi kuin koskaan. Meillä on varaa turvata ruoka ja koulutus jokaiselle maailman lapselle. Globalisaatiolle on saatava reilummat pelisäännöt ja maailman asioista on päätettävä nykyistä demokraattisemmin. Turvallisuuden vahvistaminen tarkoittaa köyhyyden poistamista, ihmisoikeuksien kunnioittamista ja panostusta konfliktien ehkäisyyn jo ennalta. Monikulttuurisuus on rikkaus myös syntyperäisille suomalaisille.

Koulutus kaikille maailman lapsille

Ihmiskunnalla on varaa lähettää kaikki lapset kouluun, antaa kaikille tarvitseville tiedot ehkäisystä ja poistaa äärimmäinen köyhyys maailmasta. Meillä Suomessa on varaa korottaa kehitysapu Yhdistyneiden kansakuntien esittämälle tasolle. Kehitysyhteistyö ei kuitenkaan yksin riitä. Myös maailmankaupan rakenteita on muutettava reilummiksi. Köyhempien maiden pitää saada omia tuotteitaan maailmanmarkkinoille. Kansainvälisiä rahoituslaitoksia on demokratisoitava vahvistamalla kehitysmaiden edellytyksiä osallistua neuvotteluihin tasavertaisina kumppaneina.

Tarvitaan yhteisiä pelisääntöjä

Euroopan unionia pitää kehittää niin, että sillä on paremmat mahdollisuudet vastata globalisaation haasteeseen. Tarvitsemme vahvemman unionin puolustamaan hyvinvointia ja ympäristöä – ja vähemmän unionin puuttumista asioihin, jotka sopivat paremmin kansalliselle tai paikalliselle tasolle. EU:n tulee edistää kansainvälisesti sitovien pelisääntöjen luomista valtioille ja yrityksille.

Moniin uhkakuviin kuten ympäristökatastrofeihin, terrorismin uhkaan tai sortuviin valtioihin ei voi vastata sotilaallisilla liittoumilla. Turvallisuutemme varmistamiseksi emme tarvitse Naton jäsenyyttä, vaan yhteistyötä jotteivät uudet uhat muutu todeksi. YK:n mahdollisuuksia puuttua maailman turvallisuusuhkiin on parannettava.

Turvallisuus on kokonaisuus

Euroopan unionilla on käytössään laaja työkaluvalikoima konfliktien ehkäisyssä. Laajentuminen, diplomatia, kehitysapu, siviilikriisinhallinta sekä sotilaallinen kriisinhallinta ovat kaikki keinoja ehkäistä kriisejä ennalta. Unionin jäsenenä Suomen tulee aktiivisesti vaikuttaa siihen, millaista turvallisuuspolitiikkaa unioni harjoittaa. Turvallisuus on ymmärrettävä laajasti niin, että se käsittää mm. ympäristöuhat ja siviilikriisinhallintaan on panostettava nykyistä enemmän. Naiset on otettava mukaan rakentamaan kriisien jälkeistä rauhaa; kestävää rauhaa ei voida rakentaa ilman puolta ihmiskuntaa. Ihmisoikeuksia on puolustettava rohkeasti ja väsymättä eikä terrorismin torjunta saa tarkoittaa ihmisoikeuksien polkemista.

Valikoivaan asevelvollisuuteen

Osallistuminen unionin yhteiseen turvallisuuspolitiikkaan vahvistaa myös Suomen omaa

turvallisuutta. Suomessa voidaan seurata muiden unionimaiden jälkiä ja siirtyä asteittain valikoivaan asevelvollisuuteen. Samalla asepalveluksen sisältöä on uudistettava vastaamaan paremmin uusia uhkia. Siviilipalveluksen kesto on lyhennettävä. Unionin jäsenenä Suomi on sitoutunut EU:n yhteisten tavoitteiden ja etujen ajamiseen. Suomalaisen demokratian ja eduskunnan on kuitenkin jatkossakin vastattava kaikista puolustus- ja turvallisuuspolitiikkaan liittyvistä kysymyksistä.

Ydinaseiden leviäminen pysäytettävä

Ydinvoiman rauhanomaisen käytön ja ydinaseiden leviämisen välillä on läheinen yhteys. Suomen on aktiivisesti tuettava ydinsulkusopimuksen toteutumista ja valvontaa. Ydinvoiman siviilikäytön levittäessä lisääntyy riski ydinaseiden leviämiseen myös terroristien käsiin. Jo siksi ydinvoiman käyttöä tulee vähentää. Myös laitonta asekauppaa ja pienaseiden leviämistä on pystyttävä kontrolloimaan nykyistä tehokkaammin.

Inhimillisyyttä maahanmuuttopolitiikkaan

Suomen on uudistettava ulkomaalaispolitiikkansa. Ulkomaalaispolitiikka ei ole turvallisuuspolitiikkaa. Maahanmuuttopolitiikkaan kuuluvat olennaisena osana niin työllisyyskysymykset, perhepolitiikka kuin kehitysyhteistyö. Turvapaikanhakijoiden kohtelua on muutettava inhimillisemmäksi ja viranomaismenettelyä avoimemmaksi. Ihmiskaupan uhrien asemaa on parannettava. Maahantuloa työn tai opiskelun perässä on helpotettava. Työelämässä pääsee alkuun, vaikka ei osaisikaan täydellisesti kaikkia substantiivien taivutusmuotoja.

Maahanmuuttajat rikastuttavat kulttuuriamme. Heillä tulee olla myös oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kulttuuriaan. Tarvitsemme parempaa kykyä kohdata erilaisuutta itsessä ja muissa. Suomessa kaikkien on noudatettava maassa vallitsevia lakeja ja sääntöjä. Ihmisoikeuksia ja tasa-arvoa ei saa polkea kulttuuriin vedoten.

Maailmalle ympäristöjärjestö

Kansainvälisten ympäristöongelmien ratkaiseminen edellyttää kaikkien valtioiden yhteistyötä. Globaali ympäristöpolitiikka kaipaa vahvempaa vetäjää. YK:n alaisuuteen on perustettava kansainvälinen ympäristöjärjestö.

Vihreät haluavat

- nostaa Suomen kehitysavun YK:n esittämään 0,7 prosenttiin vuoteen 2010 mennessä
- luoda kehitysavun rahoittamiseksi uusia rahoitusjärjestelmiä kuten kansainvälisen lentoveron
- poistaa köyhimmille kehitysmailla haitalliset vientituet
- lisätä avoimuutta EU:ssa ja karsia byrokratiaa
- ajaa EU:ssa vähimmäistasoja yritys-, ympäristö- ja pääomaverotukseen
- perustaa eduskuntaan turvallisuusvaliokunnan valvomaan kokonaisturvallisuutta
- toimia YK-järjestelmän uudistamiseksi ja vahvistamiseksi
- demokratisoida kansainvälisiä rahoituslaitoksia tukemalla kehitysmaiden osallistumista

neuvotteluihin

- siirtyä valikoivaan asevelvollisuuteen ja kehittää asepalveluksen sisältöä
- lopettaa totaalikieltäytyjien vangitsemisen heidän mielipiteensä takia
- karsia turvapaikanhakijoille myönnettäviä b-lupia ja myöntää sen sijaan varsinaisia turvapaikkoja sekä kohtuullistaa luvan saaneiden asemaa
- parantaa ihmiskaupan uhrien asemaa pidentämällä heidän oleskelulupaansa
- helpottaa maahanmuuttoa työn ja opiskelun perässä mm. parantamalla ulkomaalaisten mahdollisuuksia hakea työtä ja saada työlupa Suomesta käsin
- perustaa maailmaan YK:n alaisen ympäristöjärjestön edistämään kansainvälistä ympäristöpolitiikkaa